

Aan de Gemeenteraad.

Raadsvergadering d.d. :
Commissie : Samenleving
Portefeuillehouder : mevrouw A. Gamri (wethouder)
Zaaknummer : 1246298
Productiedatum : 10 mei 2024

Onderwerp

Dit betreft een voorstel over de aanvraag van de vangnetuitkering Participatiewet 2023.

Voorgesteld besluit:

De raad van de gemeente Bloemendaal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 mei 2024

besluit:

In te stemmen met de verklaring van het college dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie BUIG te komen.

De raad voornoemd, d.d.

de griffier,

de voorzitter,

Voorgesteld besluit

In te stemmen met de verklaring van het college dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie BUIG te komen.

Aanleiding en beoogd effect

Aanleiding

Personen die niet genoeg inkomen of vermogen hebben om van te leven en (nog) geen betaald werk kunnen vinden kunnen een uitkering aanvragen op grond van de Participatiewet. De Participatiewet wordt voor Bloemendaal uitgevoerd door de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ).

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget om de uitkeringen en loonkostensubsidies te kunnen betalen. Dit budget wordt het BUIG-budget genoemd. Bloemendaal heeft over 2023 een tekort op het BUIG-budget. Gemeenten die een tekort hebben op het BUIG-budget komen onder voorwaarden in aanmerking voor een 'vangnetuitkering'. Dit is een bedrag dat het tekort deels compenseert.

Het verzoek voor de vangnetuitkering 2023 moet uiterlijk op 15 augustus 2024 zijn ontvangen door de toetsingscommissie.

Beoogd effect

Vermindering van het tekort op het BUIG-budget.

Politieke keuzeruimte

Om aanspraak te kunnen maken op de vangnetuitkering is instemming van de raad nodig. Met de instemming geeft de raad aan dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort te reduceren.

Gedachtegang

Argumenten

Financieel wordt er voldaan aan de criteria om een aanvraag te doen voor de vangnetregeling.

Om in aanmerking te komen voor de vangnetregeling moet het tekort aan de volgende financiële voorwaarde voldoen:

- a. over 2023 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;
- b. over 2021, 2022 en 2023 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2023 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;

Voor Bloemendaal geldt:

a. Het tekort op het BUIG-budget Bloemendaal 2023 bedraagt € 333.970 Dit is 10,56% van het totale BUIG-budget.

b. Het gecumuleerde tekort over 2021, 2022 en 2023 bedraagt € 818.358.
Het totaal gecumuleerde tekort van € 818.358 is 25,87% van de definitief toegekende BUIG budget 2023.

Uit onderzoek Stimulansz kwamen geen verbeterpunten op de onderzochte onderdelen

De gemeente Bloemendaal heeft de adviesorganisatie stichting Stimulansz (hierna: Stimulansz) voor de aanvraag van de vangnetregeling over 2022 gevraagd een onafhankelijk analyse te doen naar het budgettekort van dat jaar. Stimulansz heeft bij dit onderzoek gebruikt gemaakt van gegevens van de Benchmark Werk en Inkomen 2022 en van het CBS. De conclusie van Stimulansz is dat de gemeente Bloemendaal haar zaken op de belangrijkste gebieden goed voor elkaar heeft en veelal beter dan vergelijkingsgroepen. Grote verbetermaatregelen zijn volgens Stimulansz dan ook niet aan de orde.

Voor de aanvraag van de vangnetregeling voor 2023 is gekeken naar de benchmark 2023 om te bezien of er ten opzichte van de analyse over 2022 aanvullingen of aanpassingen nodig zijn. In de benchmark 2023 zijn weinig verschillen te zien ten opzichte van de benchmark 2022. De verschillen die er wel waren, waren ten positieve ten opzichte van 2022. De conclusies van de analyse van Stimulansz kunnen doorgetrokken worden voor 2023.

Het BUIG-budget is onvoldoende door het verdeelmodel

De BUIG-budgetten van gemeenten met 15.000 tot 40.000 inwoners (waaronder Bloemendaal) worden deels historisch (bijstandsvolume) en deels objectief bepaald. Het model met gedeeltelijk historisch en gedeeltelijk objectief zoals dat geldt voor Bloemendaal, leidt ertoe dat gemeenten pas twee jaar later worden gecompenseerd bij stijgende aantallen in het bijstandsvolume. En dat er pas bij een daling van het aantal bijstandsklanten een voordeel zal gaan optreden.

De conclusie van het onderzoek van Stimulansz van 2022 was dat het budgettekort niet lijkt te wijten aan onvolkomenheden in beleid en/of uitvoering maar meer ligt in de gevolgen van het verdeelmodel van het BUIG-budget. Deze conclusie geldt ook voor 2023.

Korte toelichting beleid en werkwijze

Het beleid en de uitvoering zijn gericht op het beperken van de instroom en het bevorderen van uitstroom. Daartoe worden allerlei instrumenten en projecten ingezet die effectief zijn. Ook t.a.v. het debiteurenbeleid is de gemeente actief en wordt er zorgvuldig omgegaan met het verlenen van ontheffingen. Verder hebben cliënten een voorziening om te participeren of een stap te zetten richting de arbeidsmarkt. Op het gebied van beleid en uitvoering t.a.v. de onderzochte onderwerpen, ziet Stimulansz dan ook niet of nauwelijks mogelijkheden tot verdere verbetering. Geadviseerd was om door te gaan op de huidige werkwijze. Desalniettemin zijn er nieuwe maatregelen getroffen vanaf 2024 die mogelijk een positief effect zullen hebben: de inzet van een jobcoach voor de doelgroep statushouders en het inzetten van een nazorgtraject bij uitstroom naar werk. Ook komen er in de toekomst meer garantiebannen bij de re-integratiepartner Spaarne Werkt.

Kanttekeningen

De IASZ doet er alles aan om het tekort op de BUIG zo klein mogelijk te houden en de inwoners in de uitkering zo goed mogelijk te begeleiden naar werk, of als dat niet mogelijk is, naar andere zinvolle activiteiten. De genoemde maatregelen zorgen voor optimalisatie van de werkwijze, maar een groot financieel effect is hier niet van te verwachten.

Vanaf 2025 pakt het verdeelmodel waarschijnlijk gunstiger uit voor Bloemendaal omdat het BUIG-budget dan door het Rijk wordt aangepast op basis van de aantallen extra ingestroomde statushouders.

Overwegingen van het college

Het BUIG-budget komt tot stand op basis van een landelijk verdeelmodel en is onder meer afhankelijk van de gemeentegrootte. Het BUIG-budget van gemeenten met 15.000 – 40.000 inwoners (waaronder Bloemendaal) wordt deels historisch en deels 'objectief' (naar inschatting) bepaald. Een tekort is daarom niet altijd te voorkomen. Het college is van mening dat de IASZ er, binnen de mogelijkheden die er zijn, alles aan doet om het tekort zo klein mogelijk te houden. Het budgettekort lijkt niet te wijten aan onvolkomenheden in beleid of uitvoering maar meer aan de gevolgen van het verdeelmodel. Het tekort 2023 is kleiner dan het tekort van 2022 waar toen ook een vangnetregeling voor is aangevraagd.

Middelen

De te ontvangen vangnetuitkering bedraagt € 48.338. Met dit bedrag is al rekening gehouden in de jaarrekening 2023.

Participatie

Bij het indienen van het verzoek vangnetregeling moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad.

Communicatie

n.v.t.

Samenwerking (Heemstede)

Beleid en uitvoering van de Participatiewet is belegd bij de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken.

Vervolgproces/evaluatie

Het verzoek voor de vangnetuitkering 2023 moet worden gedaan via een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (bijlage 1), dat vervolgens via de website van een toetsingscommissie moet worden ingediend. Het formulier moet uiterlijk op 15 augustus 2024 zijn ontvangen door de toetsingscommissie. De toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel, maar geeft geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag.

Bijlagen

1. Aanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet 2023
2. Benchmark Bloemendaal 2023
3. Analyse Stimulansz benchmark 2022 Bloemendaal

Burgemeester en wethouders van Bloemendaal,

, burgemeester.

, gemeentesecretaris.

